

Septembercircular Gemeentefonds 2022 nader toegelicht

1. Inleiding

Jaarlijks verschijnen drie circulars. De meicirculaire is de vertaling van de Voorjaarsnota van het Rijk, de septembercircular is gebaseerd op de Miljoenennota en de decembercircular rondt het uitkeringsjaar af. De septembercircular is een dag na Prinsjesdag verschenen. Deze circular bevat informatie over de actualisatie van het accres op basis van de Miljoenennota en een eenmalige rijksbijdrage in 2026.

2. Samenvatting

Via de normeringssystematiek 'samen de trap op en samen de trap af' wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds geïndexeerd, ook wel het accres genoemd. Sinds de meicirculaire 2022 is het accres gesplitst in een volume- en een nominaal deel. Het nominale deel is ter compensatie van loon- en prijsbijstelling en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres.

Het Rijk en de VNG zijn kort na de meicirculaire 2022 overeengekomen dat het volume-accres voor de jaren 2022 tot en met 2025 wordt bevroren.

Vanaf 2026 wordt de koppeling van het gemeentefonds met de rijksuitgaven wordt losgelaten. Vanaf dan wordt het gemeentefonds alleen nog bijgesteld met loon- en prijsontwikkelingen (nominaal accres). Het Rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe is in deze circular eenmalig € 1 miljard extra voor 2026 beschikbaar.

Samenvattend leidt de Septembercircular voor de gemeente Harderwijk tot de volgende uitkomsten:

Effect Septembercircular

bedragen x € 1.000

Onderwerp	2022	2023	2024	2025	2026
Septembercircular 2022	96.602	97.125	95.310	96.571	91.531
Meicircular 2022	93.960	95.577	94.700	96.864	89.820
Bruto effect Septembercircular	2.642	1.548	610	-293	1.711
Taakmutaties (koppeling met beleidsterrein)	-2.047	-144	-117	-24	-24
Vrijval stelpost onderuitputting rijksuitgaven		462	810	1.123	
Vrijval stelpost SVB PGB uitvoeringskosten		79	79	79	79
Vrijval stelpost BTW compensatiefonds (BCF)	-300				
Stelpost i.v.m. correctie BZK WOZ waarden		-608	-587	-589	-593
Netto effect Septembercircular	295	1.337	795	296	1.173

(positief getal = voordelig; negatief getal = nadelig)

Het netto resultaat van de septembercircular wordt betrokken bij het financieel perspectief bij de begroting 2023-2026 en het collegeprogramma.

3. Taakmutaties

Voor een aantal onderwerpen ontvangt de gemeente extra geld. Conform bestaand beleid worden deze middelen beschikbaar gehouden voor deze onderwerpen. Op de belangrijkste taakmutaties wordt een toelichting gegeven.

Overzicht taakmutaties

bedragen x € 1.000

Onderwerp	2022	2023	2024	2025	2026
Energietoeslag	1.428				
Asiel (inburgering)	55	119	93		
Maatschappelijke begeleiding statushouders	111				
Invoeringskosten omgevingswet	361				
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	59	24	24	24	24
Leerlingenvervoer Oekraïne	7				
Participatie – corona compensatie SW-bedrijven	26				
Totaal taakmutaties	2.047	143	117	24	24

Energietoeslag

In juli jl. heeft het kabinet aangekondigd de eenmalige energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen te verhogen van € 800,- naar € 1.300,-. In de meicircular zijn gemeenten gecompenseerd voor de eerste € 800,-. In deze circular is de aanvullende compensatie verwerkt. In totaal ontvangt Harderwijk een bedrag van € 3,3 miljoen.

In augustus jl. is besloten om in 2023 nogmaals € 1.300,- aan de doelgroep uit te keren. Om huishoudens in 2022 nog beter te kunnen ondersteunen, wordt gemeenten de mogelijkheid geboden om € 500,- hiervan al in 2022 uit te keren. De begroting van het gemeentefonds zal hier nog op worden aangepast. De middelen worden aan Meerinzicht beschikbaar gesteld.

Asiel (inburgering)

Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden.

Maatschappelijke begeleiding statushouders

Vanuit de Wet inburgering 2013 ontvangen gemeenten voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden € 2.370,- per persoon.

Invoering omgevingswet

Het Rijk draagt € 150 miljoen bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de omgevingswet. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. Over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgt meer informatie in een latere circulaire.

Wet kwaliteitsborging bouw

De Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) treed naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Deze wet heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Gemeenten ontvangen voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb in 2022 een bijdrage van € 25 miljoen in aanvulling op de 10 miljoen die eerder in 2021 is verstrekt. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) van € 10 miljoen voor het uitvoeren van de Wkb-taken.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Uit de Oekraïne komen mensen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. Scholen en gemeenten leveren inspanningen om deze leerlingen onderwijs te bieden, waaronder in sommige gevallen ook het vervoer naar school. De bedragen worden toegekend op basis van het aantal geregistreerde kinderen uit de Oekraïne. Gemeenten dragen de verantwoordelijkheid om naar eigen inzicht de middelen in te zetten.

Participatie – corona compensatie SW bedrijven

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, in 2020 en 2021, een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Het kabinet stelt voor dit zelfde doel aanvullend € 10 miljoen beschikbaar voor de periode van 1 januari tot 1 april 2022.

4. Vrijval stelpost onderuitputting rijksuitgaven

Bij de advisering van de meicirculaire 2022 is een stelpost opgenomen om onderuitputting van de rijksuitgaven op te kunnen vangen. Het Rijk heeft in de zomer besloten de accressen 'vast te zetten' tot en met 2025. Hiermee is het risico op onderuitputting weggenomen. Bij de besluitvorming van de begroting 2023-2026 wordt voorgesteld een deel van de opgenomen stelpost (het volume-deel vanuit het accres) vrij te laten vallen. Het restant van de opgenomen stelpost (het nominale deel) kan ook vrijvallen, omdat het nieuwe 'mandje' met percentages voor loon- en prijsontwikkelingen zorgt voor een hogere en reelere uitname voor loon- en prijsontwikkelingen.

5. Vrijval stelpost BTW compensatiefonds

Het BCF-plafond bedraagt € 3,7 miljard voor de gemeenten in 2022. Als de gezamenlijke declaraties onder het plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds teruggestort. Bij overschrijding van het plafond vindt er een uitname plaats. In de septembercirculaire wordt jaarlijks een voorschot verstrekt op de verwachte onderschreiding. In de meicirculaire volgend op het kalenderjaar volgt de definitieve afrekening. In deze circulaire bedraagt het voorschot voor Harderwijk € 840.000,-. In de begroting is een structurele stelpost opgenomen van € 300.000,- voor verwachte onderschreiding. Deze stelpost kan voor het jaar 2022 vervallen.

6. Stelpost i.v.m. correctie BZK WOZ waarden

Het ministerie van BZK heeft na het verschijnen van de circulaire bekend gemaakt dat er een fout zit in de circulaire. Er is gerekend met een stijging van de OZB waarden woningen van ca. 30%. Deze stijging is door BZK abusievelijk een factor twee te hoog geraamd, wat tot een te hoge algemene uitkering leidt. Deze fout wordt in de aankomende decembercirculaire hersteld, maar door het grote effect hiervan houden we nu al rekening met deze correctie.